

Optimismen fester seg

– omstilling, økt konkurransekraft og robusthet preger landsdelen

KONJUNKTURBAROMETER
for Sør- og Vestlandet

September 2017

SpareBank
SR-BANK

Vi lever i en begivenhetsrik tid – mange overraskelser

Brexit og Trump

Ingen hard-landing i Kina

Veksten i verden på vei opp

Olje fra 30 til 50 usd/fat

Lange renter noe opp etter Trump

Lakseprisen har tatt av

«ok» valg i Nederland og Frankrike

Styringsrenten uendret på 0,5%

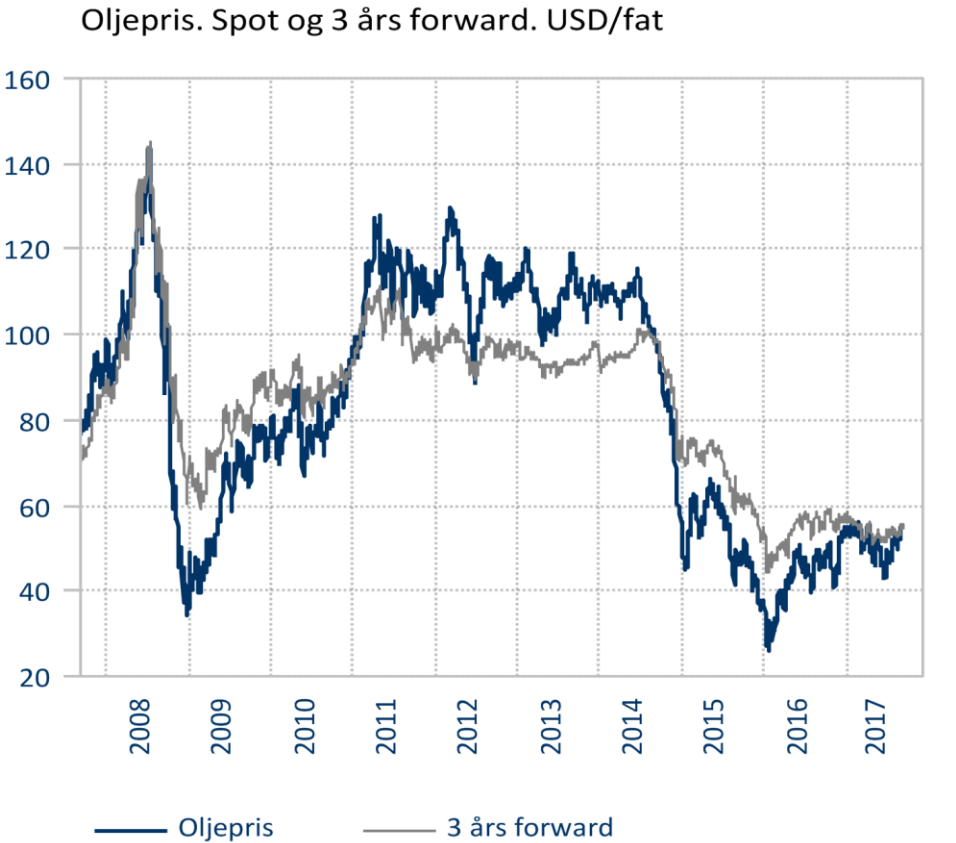
Norsk økonomi på bedringens vei

Regionen fra ned- til oppgang

Kronekursen holder seg ganske svak

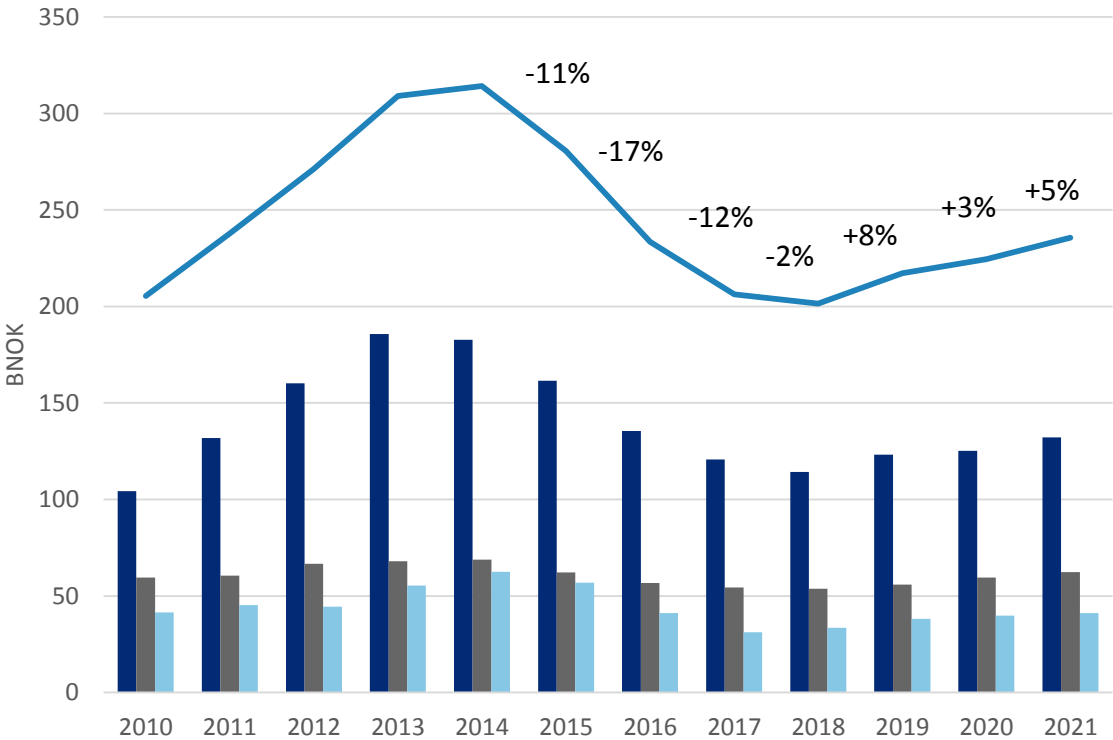
Klimakampen møter motvind fra Trump

Sideveis oljepris og oljeaktiviteten på norsk sokkel nær bunnen

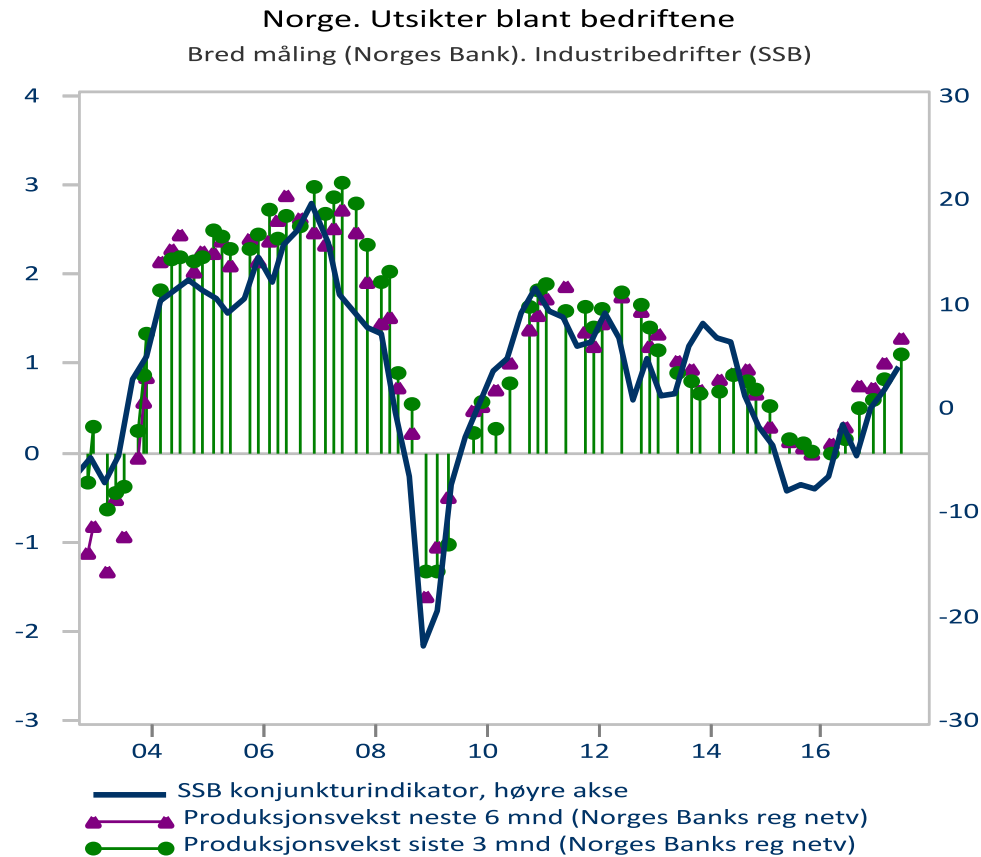
Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Oljeaktivitet på norsk sokkel. Mrd NOK (2016 NOK). Kilde:
OD

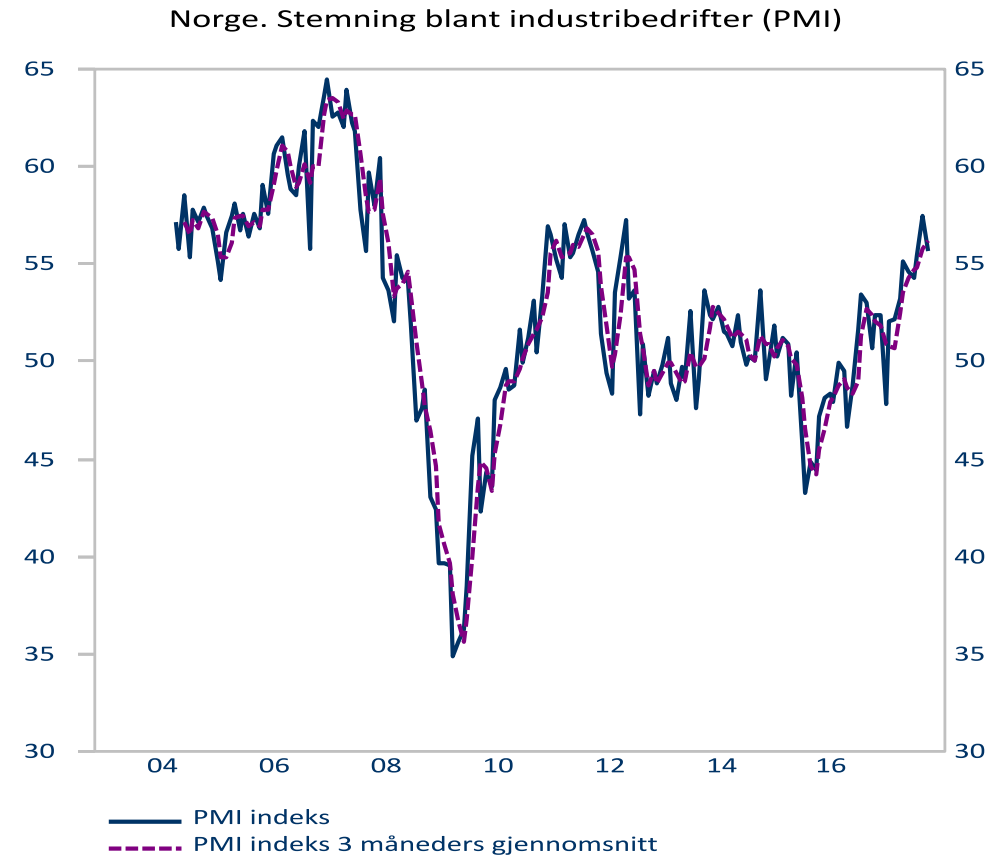

Investments Operating costs Other costs incl. expl.

Norske bedrifter mer positive

Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Dette er Konjunkturbarometeret

Vi analyserer de viktigste driverne innen næringsliv og arbeidsliv i Rogaland, Hordaland og på Agder.

Barometeret er basert på en undersøkelse blant 600 bedrifter på Sør- og Vestlandet.

Analyse og innsikt basert på svarene gir forståelse for muligheter og utfordringer i nærings- og arbeidslivet.

Bedriftsundersøkelsen omfatter spørsmål om:

1. Økonomisk utvikling de siste 12 månedene
2. Bedriftenes forventninger neste 12 måneder
hva gjelder:
 - Årsverk
 - Omsetning
 - Lønnsomhet
 - Investeringer
 - Ordreserver

Hoved- punkter fra undersøkelsen

1

Optimismen fester seg

Næringslivet i regionen går i positiv retning. I løpet av våren fikk vi et markert skifte med mer optimistiske bedrifter. Optimismen varer ved i høstens undersøkelse. Et klart flertall av bedriftene er optimister. 60 % av bedriftene venter oppgang det kommende året (de resterende 40% venter nedgang). Optimismen har fått feste. Alle delindekser indikerer oppgang. Bedriftene skal ansette flere, venter høy vekst i omsetning og god vekst i ordreserven. Oljenedgangen er bak oss.

2

Bedre for olje- og industribedrifter

Bedrifter med høy oljeeksponering har hatt veldig krevende tider, men nå er det tegn til at bunnen er nådd. Nåsituasjonen har gått fra fallende (34%) i apr 2017 til stabil i aug 2017 (51%). Utsiktene for det kommende året bedret seg markert (og særlig siden desember 2016). Hovedindeksen (andelen positive bedrifter) for de mest oljeeksponerte var 43% i des 2016, 58% i apr 2017 og hele 66% i aug 2017. Bedrifter med noe lavere olje-eksponering, og industri-bedrifter som gruppe, er omtrent like optimistiske. For første gang siden 2014 er de med olje mer positive enn de uten (57%).

3

Optimismen brer om seg – nokså likt i fylkene

Rogaland har høyest oljeeksponering. Bedringen blant bedrifter med oljeomsetning ga et betydelig løft for Rogaland i løpet av våren. De positive forventningene til bedriftene i Rogaland, Agder og Hordaland holdt seg i aug 2017 (ca 60%). Regionen har tilpasset seg en oljepris på omkring 50 USD/fat. Agder og Hordaland har også en god del oljebedrifter, men mer diversifisert med større andel næringsliv som nyter godt av svak kronekurs og lav rente (sjømat, trad. eksport og turisme).

4

Økt sysselsetting gir lavere ledighet

Arbeidsmarkedet er i bedring og ledigheten er på vei ned. I Rogaland har ledigheten målt hos NAV gått fra 4,5% i des 2016 til 4%. I løpet av våren så vi et markert skifte ved at bedriftene venter flere ansatte. Indeksen holder seg på samme positive nivå og et klart flertall av bedriftene (59%) venter flere ansatte. Dette taler for lavere arbeidsledighet det kommende året. Vi venter at ledigheten i regionen reduseres med 0,5-1,0% poeng det kommende året (Rog under 3,5%, Hord og VA u. 2,5%).

5

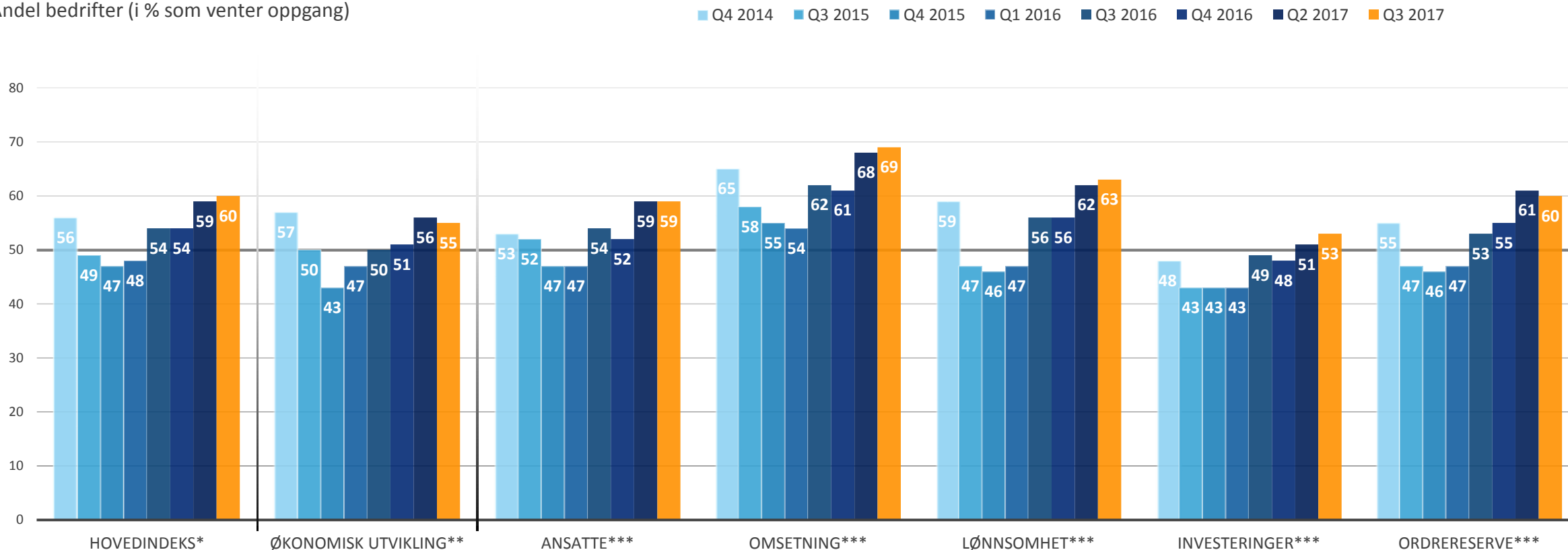
Mer robust – økt ordresreserve & lønnsomhet

Noen av indikatorene i undersøkelsen kan kaste ekstra lys over vendepunkter i konjunkturutviklingen. Indeksen for ordresreserve holder seg på bra nivå (nær 60%). Et flertall av bedriftene (60%) venter altså økte ordreserver. Det er nokså jevnt blant ulike bransjer og høyest innen industri. Bedriftene venter fortsatt bedring i lønnsomhet (indeks på 62%). Dette gjenspeiler at bedriftenes tiltak for å bedre lønnsomhet ventes å gi resultater og øker robustheten i regionen.

1

Optimismen fester seg – alle indekser på solid/høyt nivå

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

* Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. ** Økonomisk utvikling de siste 12 måneder. *** Forventning neste 12 måneder

SER FORTSATT STORE MULIGHETER PÅ NORSK SOKKEL

Karl Johnny Hersvik,
Administrerende direktør, Aker BP

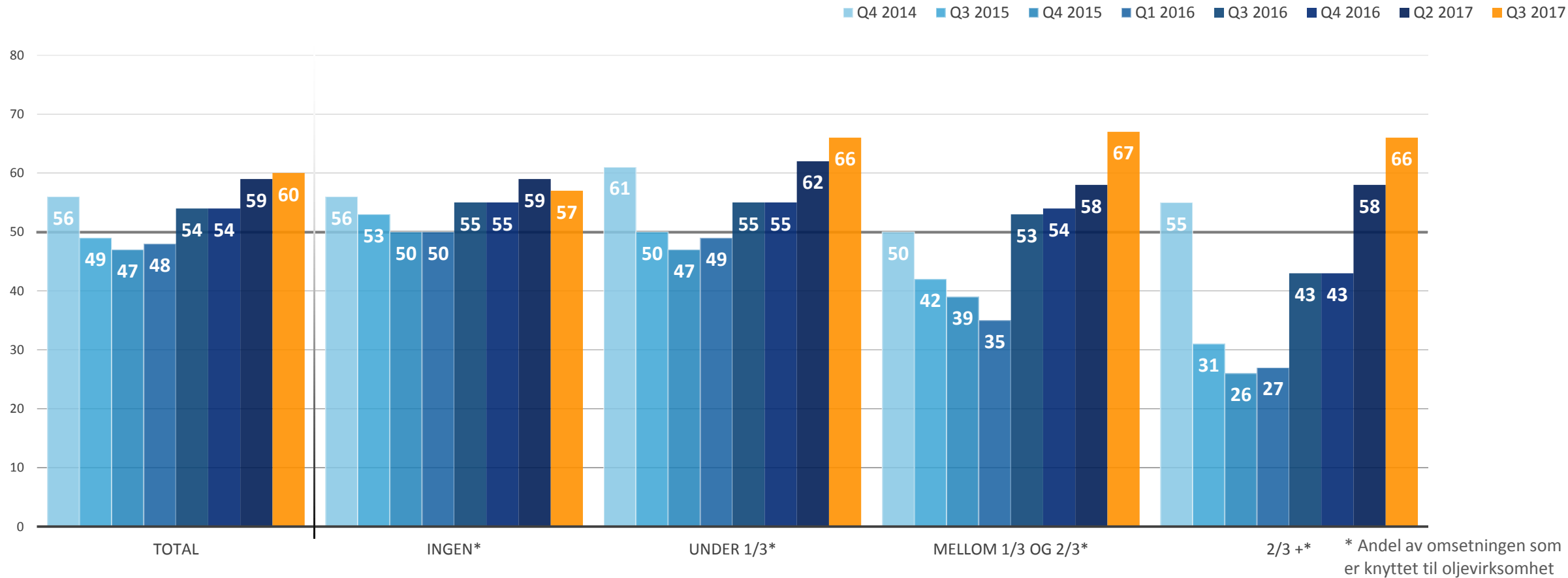

Nede på oljebunnen.

Forventningen blant bedriftene etter oljeeksponering

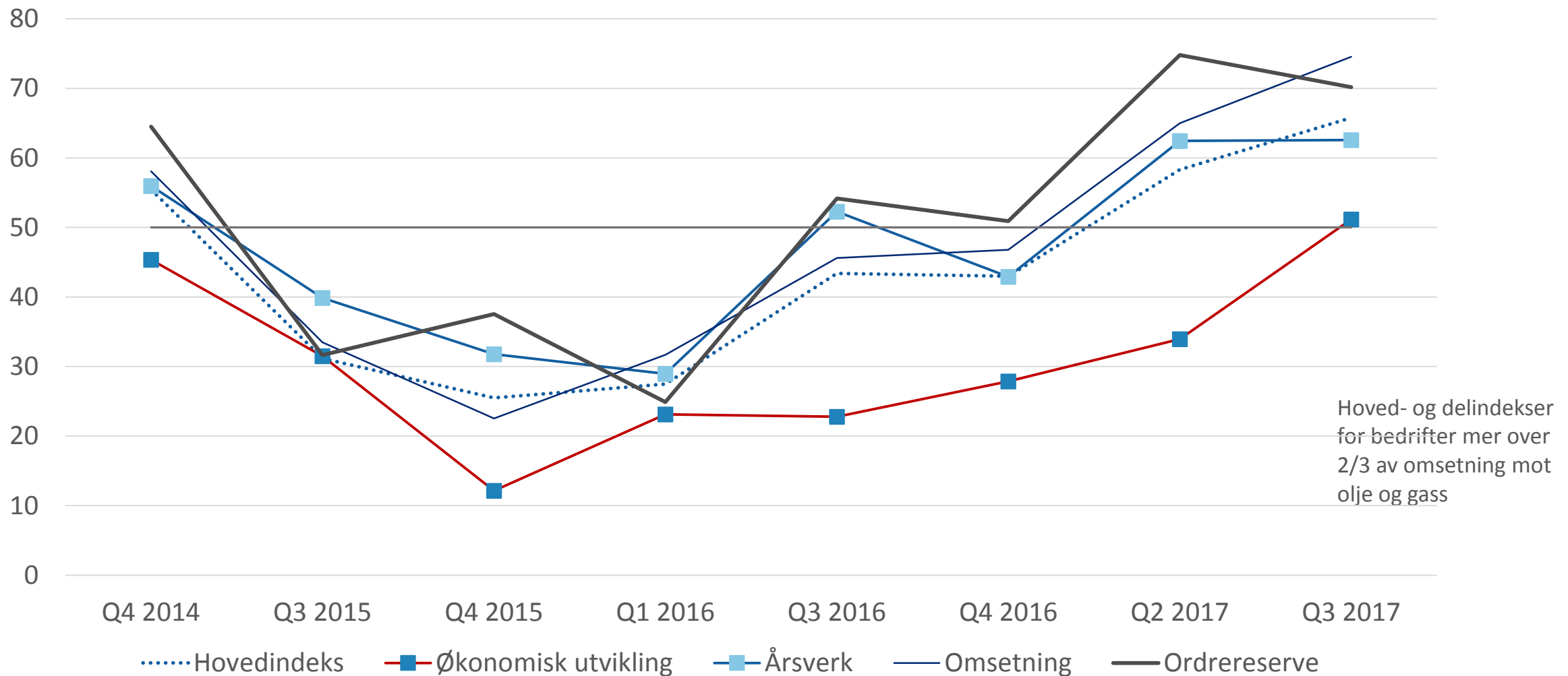
Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

2

Fra oljenedgang til oljeoppgang

– bedring for alle oljeeksponerte (og selv de med høyest eksponering)

2a

Nåsituasjonen stabiliseres for de mest oljeeksponerte – og positive utsikter (inkl ansatte)

STORSATSING PÅ FISK PÅ LAND

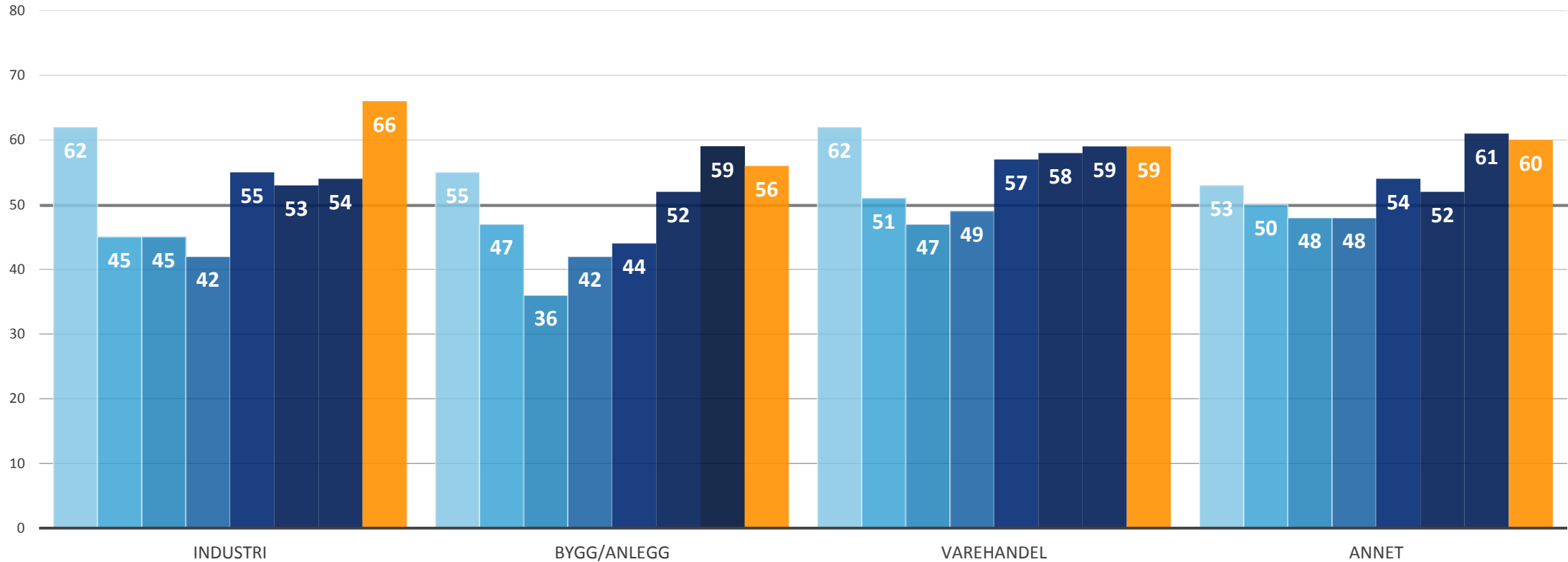
Nils Viga,
Styreleder, Fister Smolt

TYTLANDSVIK AQUA

Forventninger i ulike bransjer

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

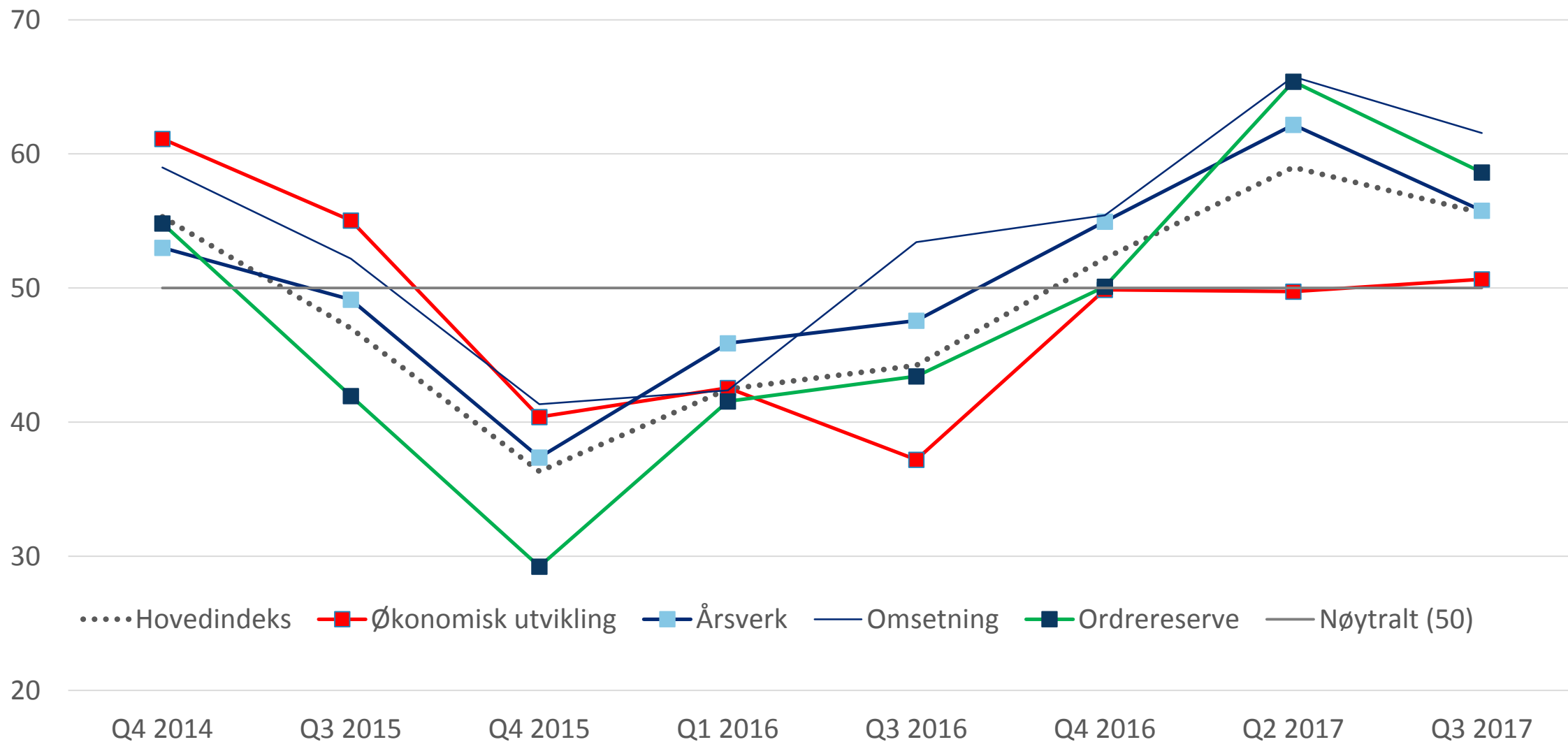
nov.14 aug.15 nov.15 apr.16 aug.16 nov.16 apr.17 aug.17

2c

Markert bedring blant industribedrifter.
Øvrige bransjer holder seg godt

Bygg og anlegg. Hoved- og delindekser

Bygg/anlegg har kommet godt tilbake og er på godt nivå

GUMPEN GRENLAND

BRYNE VIDEREGAENDE SKOLE

EASY LIVING - JESSHEIM

**FANT NYE
MARKEDER
DA DET BLE
ROLIGERE TIDER**

Gunnar Thompson,
Daglig leder, BRG Entreprenør

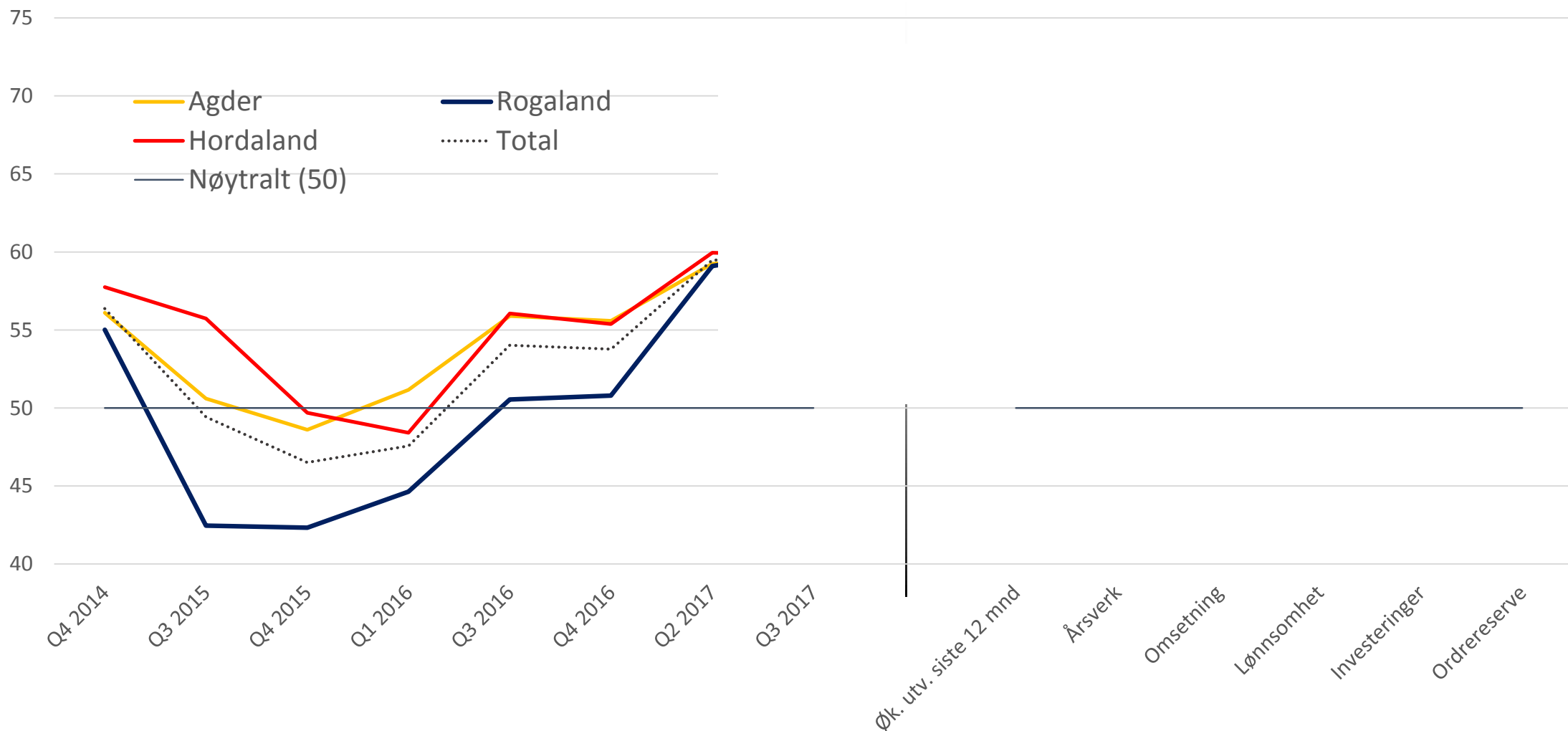

3

Utsikter for fylkene i regionen – hvem er best i Sørvest?

(Rogaland, Hordaland og Agder)

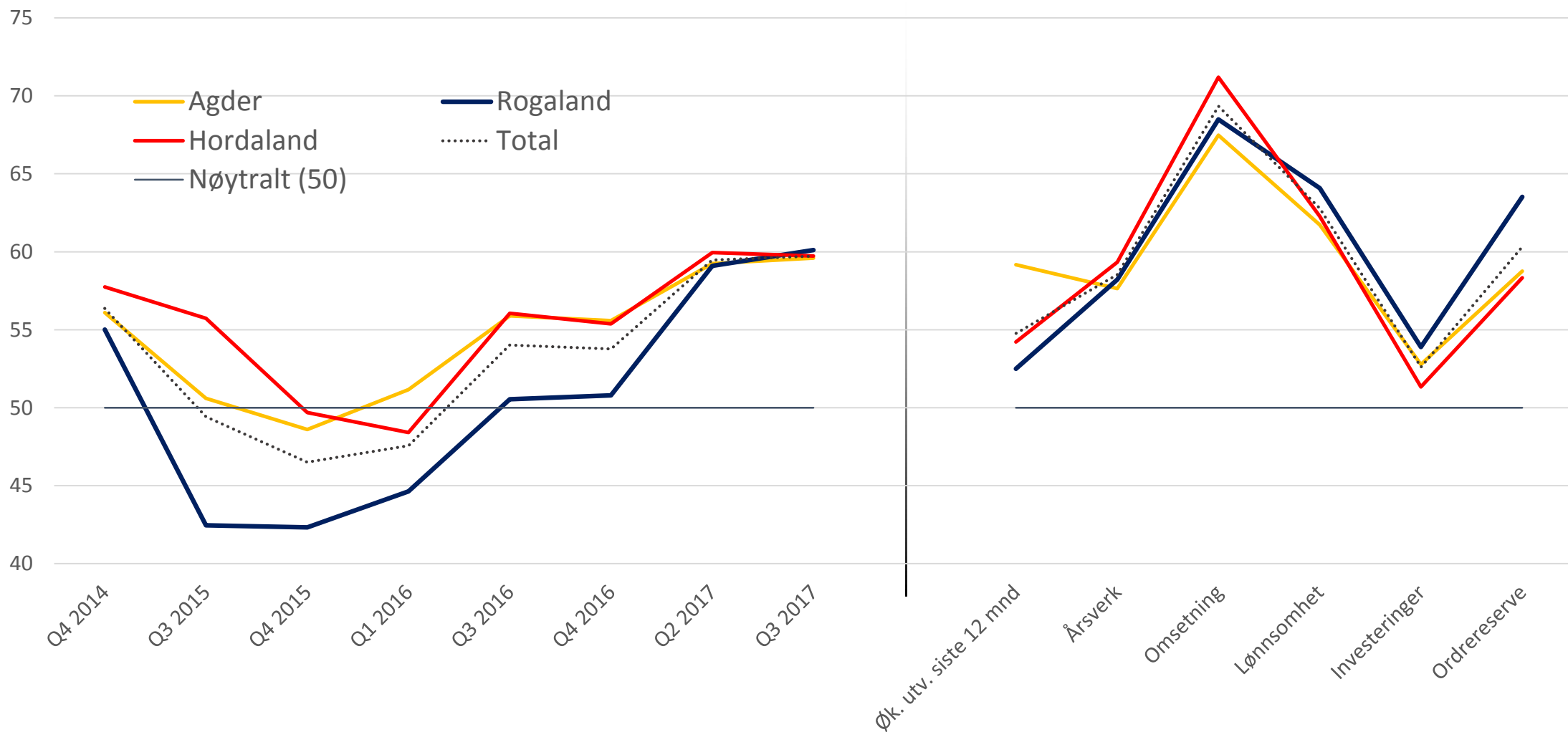
Fylker. Hovedindeks og delindekser per siste måling

3

Optimismen brer om seg – nokså likt i fylkene

Fylker. Hovedindeks og delindekser per siste måling

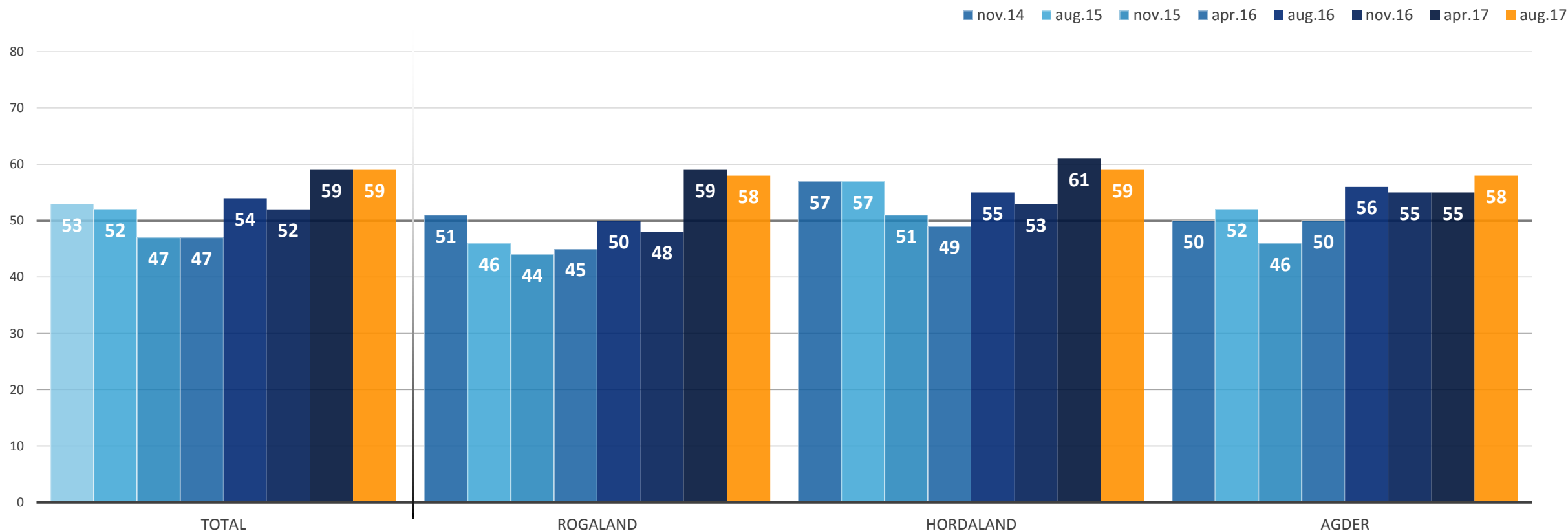

3

Optimismen brer om seg – nokså likt i fylkene

Bedriftenes planer for antall ansatte - fylke

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

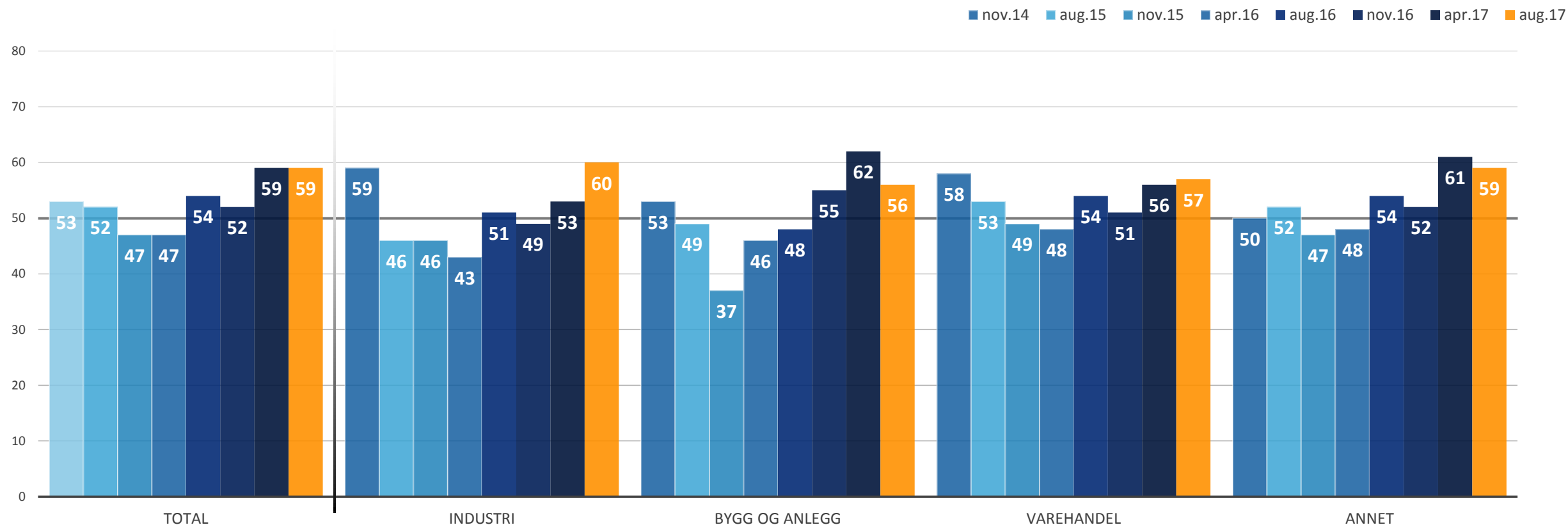
4a

Økt sysselsetting gir lavere arbeidsledighet

- Bra nivå i fylkene pga positivt omslag i Rogaland våren 2017

Bedriftenes planer for antall ansatte - bransje

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

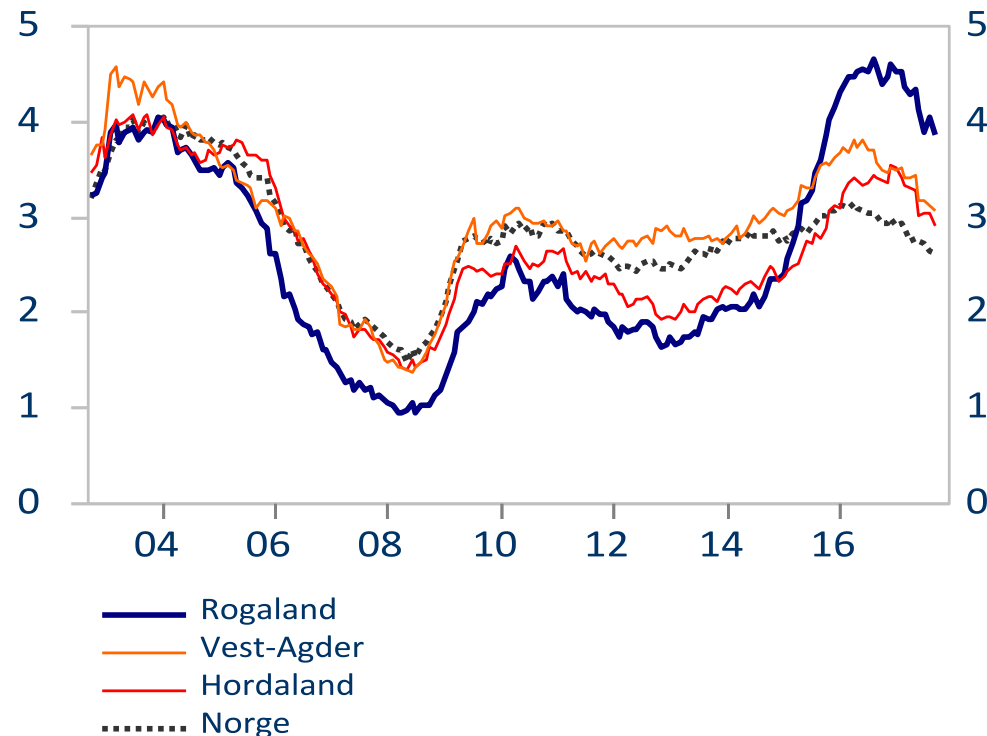
4b

Økt sysselsetting gir lavere arbeidsledighet

- Oppgang i industri og øvrige på bra nivå

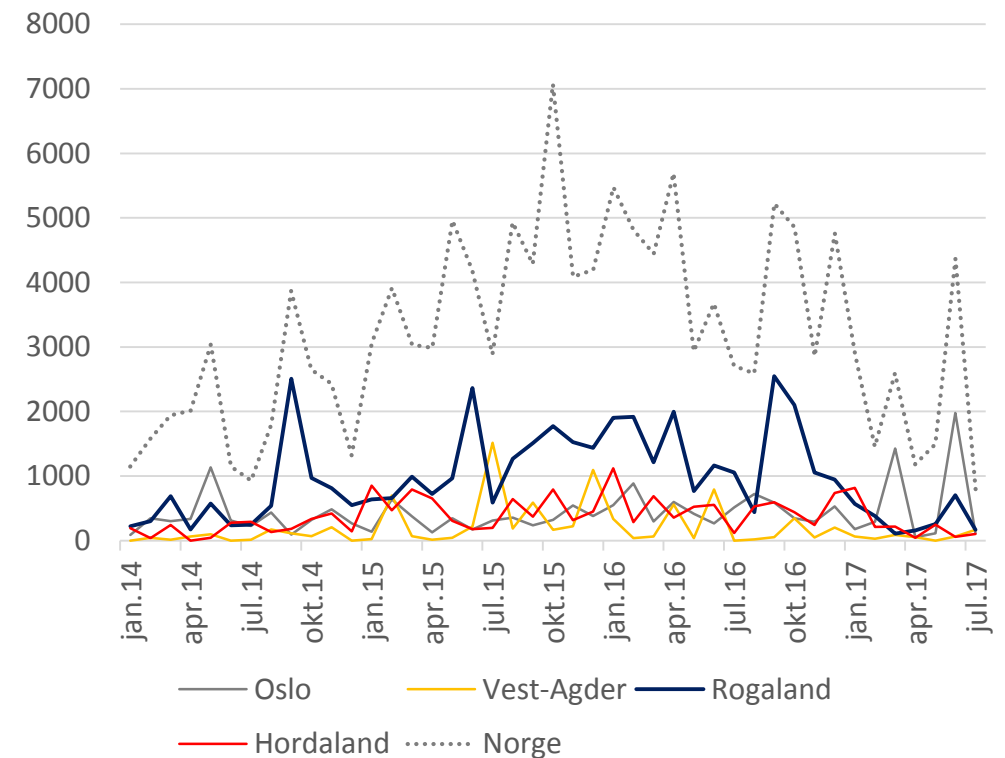
Arbeidsledigheten på vei ned – Norge laveste siden aug 2013 og stadig færre varsler om nedbemanning

Norge. Arbeidsledighet (%).
Registrert (NAV). Sesongjustert

Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Nedbemanning (inkl permitterte). Ant personer
meldt til NAV.

PÅ SIKT SKAL VI BLI ET «UNICORN»

Lars Ropeid Selsås,
CEO, Boost AI

DN
Dagens
Næringsliv

Mandag 12. desember 2016

USD 50 NOK 2016 - Avg. 577
Lansering nr. 40
Nettside 10.000

Telefonstriden

Professor mener flere istyret må vurderes

NB4-professor Karin Theil-Karn mener telefonstriden må vurderes flere av selskapets styremedlemmer. Styret behandler kritikken av styreleder Gunnar Wærstedt (Høyre) i dag. **Side 6-7**

Historisk kutt sender oljeprisen opp

Side 12

Jobb & ledighet

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Christer Allan Skjottmoen

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Ikea vil til Oslo sentrum

Oppsummering

2016 – bunnen ble nådd

2017 – ser lysere ut (også for olje)

Fortsatt utfordringer, men også store muligheter

Omstilling/endringsvilje,
konkurranseskraft og robusthet

